

BĄDŹ

TRZEZWY

NA DRODZE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze
Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom

📍 Zielona Góra, Dworcowa 31/6 🌐 probal.zielonagora.pl

✉ profilaktyka@mops.zgora.pl ☎ 68 411 51 70

wydano w ramach zielonogórskiej kampanii społecznej

„Bądź trzeźwy na drodze”

przez:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze

Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom

ul. Dworcowa 31/6

tel.: 68 411 51 70

e-mail: profilaktyka@mops.zgora.pl

www.probal.zielonagora.pl

Egzemplarz bezpłatny

sfinansowano w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w mieście Zielona Góra.

Zielona Góra 2023

Spis treści

Kierowca vs alkohol	
Pijani kierowcy zatrzymani w Polsce-policyjne statystyki	4
Dawka alkoholu we krwi	4
Działanie alkoholu na organizm	5
Motywy kierowców dotyczące jazdy pod wpływem alkoholu	6
Umiejętność odmawiania	6
Trzy zasady	7
Kierowcy na kacu	7
Masz wątpliwości? Nie jedź!	8
Stan po użyciu alkoholu a stan nietrzeźwości	8
Kary za jazdę w stanie po użyciu alkoholu	11
Kary za jazdę w stanie nietrzeźwości	11
Kary za ponowną jazdę pod wpływem alkoholu	12
Kary za wypadek spowodowany podczas jazdy po alkoholu	14
Jazda po alkoholu za granicą	16
Kary w niektórych krajach europejskich	16
Alkomaty online – czy to działa?	16
Kierowca vs narkotyki	
Jazda pod wpływem albo po użyciu narkotyków	16
Wpływ narkotyków na zdolność prowadzenia pojazdów	17
Kara za jazdę pod wpływem oraz po użyciu narkotyków	18
Testy na obecność narkotyków	19
Marihuana medyczna	19
Kierowca vs leki	
Czy prowadzenie samochodu po lekach jest karalne?	19
Spowodowanie wypadku a przyjmowanie leków	21
Leki a prowadzenie pojazdu	21
Leki, po których nie powinno się prowadzić samochodu	22
Leki, które mogą mieć wpływ na sprawność psychomotoryczną	22
Spowodowanie wypadku a przyjmowanie leków	24
Gdzie szukać pomocy	25
Bibliografia	25
Michał	26

Kierowca vs alkohol

Pijani kierowcy zatrzymani w Polsce-policyjne statystyki

Według szacunków Komisji Europejskiej 25% wszystkich śmiertelnych wypadków drogowych w Unii Europejskiej jest spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców. W Polsce pomimo wprowadzania coraz surowszych kar i organizowania kampanii edukacyjnych nietrzeźwi kierowcy stanowią poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa na drogach. W 2022 roku zatrzymano 57071 pijanych kierowców, co jest drugim najwyższym wynikiem w ciągu sześciu ostatnich lat. Wynika z tego, że policja w Polsce zatrzymuje każdego dnia średnio 156 nietrzeźwych kierujących! Według danych policji, pijani kierowcy spowodowali w 2022 roku 1415 wypadków drogowych (7,3% ogółu wypadków); 65% tych wypadków to wina pijanych kierowców aut osobowych. W wyniku tych zdarzeń zginęły 172 osoby, a 1690 osób zostało rannych.

Dawka alkoholu we krwi

Bezpieczeństwo podczas jazdy samochodem jest priorytetem, o który zadbać powinni wszyscy użytkownicy dróg. Poza kwestiami tak oczywistymi, jak poruszanie się w pełni sprawnym pojeździe, nie bez znaczenia jest kondycja psychiczna i fizyczna kierującego. Statystyki wykazują, że prowadzenie samochodu pod wpływem choćby niewielkiej ilości alkoholu kilkukrotnie zwiększa ryzyko wypadku. Ustawodawca ustalił dopuszczalny poziom alkoholu w Polsce w granicy 0,1 mg/L w wydychanym powietrzu. To przekłada się na 0,2 ‰ we krwi. Wynik powyżej tej wartości wskazuje na stan po użyciu alkoholu, za co grozi kara. Wykroczeniem w myśl przepisów o ruchu drogowym będzie każdy wynik badania alkomatem wykazujący od 0,1 do 0,25mg/L w wydychanym powietrzu. Po przeliczeniu tych wartości daje to od 0,2 do 0,5 ‰ we krwi. Wynik 0,5‰, wskazuje na stan nietrzeźwości i kierowanie pojazdem w takim przypadku uznawane jest za przestępstwo.

Działanie alkoholu na organizm

Według badań 90% informacji docierających do kierowcy to informacje wzrokowe - alkohol zaburza je najszybciej. Pijany ma kłopot z obserwacją sygnalizacji świetlnej, znaków drogowych, innych pojazdów, pieszych itp.,

Psychoaktywne działanie alkoholu zależy od jego stężenia w organizmie człowieka:

- **stężenie do 0,1‰** – powoduje rozproszenie uwagi kierującego pojazdem,
- **stężenie 0,2–0,4‰** – drobne zaburzenia równowagi i koordynacji wzrokowo-ruchowej, pogorszenie spostrzegania kształtów i przedmiotów w oddali, spowolnienie adaptacji oka do ciemności i ruchomych świateł na drodze,
- **stężenie 0,5–0,7‰** – euforia, pobudliwość, pogorszenie ostrości widzenia i możliwości oceny odległości, zaburzenia zdolności analizowania sytuacji na drodze, błędna ocena własnych możliwości,
- **stężenie 0,8‰ – 0,9‰** osłabienie samokontroli i koncentracji, występowanie zjawiska słabości mięśni, co powoduje osłabienie zdolności do prowadzenia pojazdu,
- **stężenie 1–2‰** – opóźnienie czasu reakcji, wahania nastroju, brawura, zaburzenia koordynacji mięśniowej i równowagi, spadek sprawności intelektualnej,
- **stężenie 2–3‰** – obniżona zdolność kontrolowania poruszania się i zachowania, zaburzenia mowy, wzmożona senność,
- **stężenie 3–4‰** – spadek ciśnienia krwi, obniżenie temperatury ciała, mogą wystąpić głębokie zaburzenia świadomości prowadzące do śpiączki oraz zanik odruchów fizjologicznych,
- **stężenie powyżej 4‰** – stan zagrożenia życia dla zdecydowanej większości konsumentów, może wystąpić śpiączka prowadząca do śmierci na skutek porażenia ośrodkowego i naczyniowo-ruchowego.

Motywy kierowców dotyczące jazdy pod wpływem alkoholu

Mimo zagrożeń wielu kierowców decyduje się jednak na prowadzenie samochodu po użyciu alkoholu.

Większość tłumaczy, że prowadziła pojazd w stanie nietrzeźwości „jedynie” na krótkim dystansie. Inni usprawiedliwiają się tym, że nie mieli nikogo, kto mógłby ich odwieźć do domu. Część z nich wyjaśnia, że byli nieświadomi tego, że mogą mieć we krwi niedopuszczalną ilość alkoholu, a jeszcze inni akceptują fakt bycia pod jego wpływem, dlatego że prawdopodobnie jedynie nieznacznie przekroczyli limit. Wielu kierowców o krótkim stażu jazdy nie przejmuje się swoją możliwą nietrzeźwością, kiedy siada za kierownicę. Beztroska, lekceważenie swojego stanu po użyciu alkoholu, poczucie bezkarności, brak świadomości wpływu alkoholu na swój organizm i na sposób prowadzenia samochodu to najczęstsze grzechy nietrzeźwych kierowców.

W przypadku niektórych kierowców prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu może być objawem picia szkodliwego lub uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

Uzależnienie zmienia sposób oceny rzeczywistości zagrożeń i w licznych przypadkach pozbawia osobę uzależnioną – w czasie, kiedy jest pod wpływem alkoholu lub innych środków – możliwości odpowiedzialnego decydowania o swoich działaniach.

Umiejętność odmawiania

Kiedy mówimy „nie”, wyznaczamy czytelną granicę pomiędzy nami a światem zewnętrznym. Niektórzy ludzie mają z tym problem. Z obawy przed odrzuceniem, wyśmianiem lub też z innych powodów zgadzają się na robienie rzeczy niekorzystnych dla siebie i dla innych, a kiedy mówią „nie”, doświadczają poczucia winy, niepokoju. Asertywna, czyli respektująca prawa obydwu stron (np. namawiającego i odmawiającego) odmowa, powinna być jasną i czytelną informacją. Musi zawierać słowo „nie” i może zawierać wyjaśnienie swojej decyzji, np.:

■ **Nie, dziękuję, nie piję/nie biorę.**

Albo

■ **Nie, dzięki. Nie piję/nie biorę. Przyjechałem samochodem.**

Albo

■ **Nie, dziękuję, nie piję/nie biorę. Prowadzę samochód. Nie chcę spowodować wypadku albo stracić prawa jazdy. Nie będę ryzykować.**

Albo

■ **Nie, dziękuję, nie piję/nie biorę. Nie namawiaj mnie (bo będę zmuszony wyjść).**

W takich sytuacjach nie trzeba się tłumaczyć, uciekać wzrokiem przed rozmówcą, wstydzić się tego, że odmawiamy. Być asertywnym oznacza wziąć odpowiedzialność za siebie i kierować się swoimi potrzebami oraz własną, a nie innych, hierarchią wartości.

Trzy zasady:

- jazda samochodem w stanie nietrzeźwości nigdy nie jest i nie będzie bezpieczna (nawet na krótkim dystansie lub na wiejskiej drodze),
- dobry i bezpieczny kierowca nie może tłumaczyć się nieświadomością lub akceptować ryzyko, które potęguje pijąc alkohol zamiast go zredukować,
- przekonanie o tym, że wyjście na świeże powietrze, kawa czy zimny prysznic pomagają w szybszym metabolizowaniu alkoholu nie mają potwierdzenia w żadnych naukowych badaniach.

Kierowcy na kacu

Badania TNS OBOP dla Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego wskazały, że około 75% nietrzeźwych na polskich drogach to osoby będące na kacu. Dolegliwości określane mianem kaca pojawiają się, kiedy w organizmie nadal znajduje się alkohol. Nie każdy jednak zdaje sobie sprawę, że ich nasilenie przypada na moment, kiedy to poziom alkoholu spada do zera. Jak się okazuje, złe samopoczucie utrzymywać się może nawet do dwóch dni, choć najczęściej jest to kilka godzin. Kierowcy towarzyszą wówczas ból głowy, wrażliwość na światło czy

nudności. Jest on też najczęściej zmęczony, ma złe samopoczucie fizyczne i psychiczne. To wszystko obniża jego sprawność, koncentrację i może zwiększać ryzyko wypadku.

Z ww. raportu TNS OBOP wynika, że wśród kierowców panuje opinia, iż osoba która dzień wcześniej piła alkohol, ale następnego dnia wyspała się, zjadła pożywne śniadanie i wzięła kąpiel, może bezpiecznie kierować pojazdem.

Jednym z popularnych mitów jest również wiara w działanie napojów energetyzujących, po które zdecydowanie nie należy sięgać, ponieważ mogą one subiektywnie podnieść naszą ocenę samopoczucia i możliwości – jednak nie wpłyną na rzeczywistą poprawę koordynacji ruchowej i czasu reakcji na bodźce. Najpewniejszym i jedynym lekarstwem na pokonanie kaca jest czas.

Masz wątpliwości? Nie jedź!

Najwięcej wypadków z udziałem osób nietrzeźwych ma miejsce latem, w weekendy, poniedziałki i dni poświęcane oraz do południa – a ich sprawcy nie pili alkoholu bezpośrednio przed jazdą samochodem. Z badań wynika, że na kacu najczęściej prowadzą kierowcy w wieku 26-40 lat pochodzący z dużych miast, którzy zdają sobie sprawę z zagrożenia, jednak twierdzą, że wsiedli za kółko „incydentalnie” – aby dojechać do pracy lub odwieźć dzieci do szkoły.

Stan po użyciu alkoholu a stan nietrzeźwości

Stan po użyciu alkoholu zdefiniowany został w art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.), jako „stan który zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- stężenia we krwi od 0,2 ‰ do 0,5 ‰ alkoholu, albo
- obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³

Definicję **stanu nietrzeźwości** znaleźć można w art. 46 ust. 3 ww. ustawy lub w art. 115 § 16 kodeksu karnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138).

Zachodzi on, kiedy: zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5‰ albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość, lub zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość.

W Polsce zabronione jest kierowanie pojazdem w którymkolwiek ze stanów wskazanych wyżej, jednak różne mogą być tego konsekwencje.

0,2-0,5‰

Stan po spożyciu alkoholu

>0,5‰

Stan nietrzeźwości

Kary za jazdę w stanie po użyciu alkoholu

Zgodnie z art. 87 Kodeksu wykroczeń, za prowadzenie pojazdu mechanicznego po użyciu alkoholu bądź środków o podobnym działaniu, grozi:

- grzywna w wysokości od 2 500 zł do 30 000 zł,
- 15 punktów karnych,
- 30-dniowy areszt,
- zakaz prowadzenia pojazdów od 6 miesięcy do 3 lat.

Kary za jazdę w stanie nietrzeźwości

Za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, grozi:

- grzywna, ograniczenie wolności lub kara więzienia;

- zakaz prowadzenia pojazdów od 3 do 15 lat;
- kara pieniężna od 5000 zł do 60 000 zł (na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej);
- 15 punktów karnych.

Grzywna naliczana jest w zależności od sytuacji majątkowej sprawcy. Sąd wymierza ją w wysokości od 10 do 540 stawek dziennych, gdzie 1 stawka dzienna wynosi nie mniej niż 10 zł, nie więcej niż 2 000 zł.

Z kolei kara ograniczenia wolności polega na obowiązku wykonywania prac społecznych albo potrąceniu wynagrodzenia. Jej maksymalny wymiar to 2 lata.

UWAGA!

1 października 2023 kierowców czekają zmiany w przepisach, zamiast grzywny lub ograniczenia wolności, nietrzeźwym kierowcom będzie grozić kara pozbawienia wolności do lat 3. Ponadto sąd będzie orzekał zakaz prowadzenia pojazdów na okres nie krótszy niż 3 lata w przypadku jazdy w stanie nietrzeźwości, ucieczki z miejsca zdarzenia oraz jeżeli kierowca będzie spożywał alkohol po zdarzeniu, ale przed poddaniem po badaniom w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie.

Kary za ponowną jazdę pod wpływem alkoholu

Jeśli kierowca był karany za jazdę po alkoholu i ponownie zasiądzie za kółkiem w stanie nietrzeźwym, grozi mu kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeśli kierowca po raz drugi zostanie zatrzymany w ciągu 2 lat za jazdę po użyciu alkoholu zapłaci podwójną grzywnę, a więc minimalnie 5 000 zł. Grozić mu będzie również konfiskata samochodu (przepisy o konfiskacie wejdą w życie dopiero w marcu 2024 roku)

Ponadto osoba, która drugi raz prowadziła pod wpływem alkoholu, zostaje zobowiązana do większego świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej. Jego

minimalny wymiar to 10 000 zł. Natomiast minimalna długość zakazu poruszania się pojazdem zostaje zwiększona do 3 lat. Trzecia jazda po alkoholu oznacza, że kierowca dożywotnio utraci prawo jazdy.

Kary za jazdę w stanie nietrzeźwości zestawienie:

Jazda w stanie nietrzeźwości	Jazda w stanie nietrzeźwości -po raz drugi	Jazda w stanie nietrzeźwości -po raz trzeci
Grzywna, ograniczenie wolności lub więzienie do 2 lat*	Więzienie od 3 miesięcy do 5 lat	Więzienie od 3 miesięcy do 5 lat
Zakaz prowadzenia pojazdów od 1 roku do 15 lat	Zakaz prowadzenia pojazdów od 3 do 15 lat	Dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów
Świadczenie pieniężne od 5 000 zł do 60 000 zł	Świadczenie pieniężne od 10 000 zł do 60 000 zł	Świadczenie pieniężne od 10 000 zł do 60 000 zł
Konfiskata samochodu, jeżeli poziom alkoholu we krwi przekracza 1,5 ‰**	Konfiskata samochodu**	Konfiskata samochodu**
<p>Kary za jazdę po wypiciu alkoholu w 2023 roku. *od 1 października 2023 roku – do 3 lat pozbawienia wolności **przepis wejdzie w życie 14 marca 2024 roku</p>		

W 2022 roku sejm przyjął nowelizację, na mocy której sąd ma prawo zarekwirować auto, jeżeli stężenie alkoholu we krwi jest równe lub przekracza u zatrzymanego 1,5 ‰. W takim wypadku kierowca trafi do sądu, a policja ma prawo zarekwirować auto na okres 7 dni. Podczas tego tygodnia sędzia podejmie decyzję o uchyleniu lub całkowitej konfiskacie auta. W przypadku osób, które spowodowały wypadek lub zdarzenie

drogowe, limit ten będzie jeszcze niższy i wynosi 0,5 ‰.

Gdy konfiskata auta będzie dotyczyć pojazdów, które mają co najmniej dwóch współwłaścicieli, sąd w takiej sytuacji orzeknie zajęcie równowartości pojazdu sprzed wypadku.

Kary za wypadek spowodowany podczas jazdy po alkoholu

W sytuacji, gdy kierowca jadący po alkoholu spowoduje katastrofę w ruchu lądowym, sprowadzi bezpośrednie zagrożenie lub doprowadzi do wypadku, w którym inna osoba odniesie obrażenia, kary ulegają dalszemu zaostrzeniu.

Spowodowanie po alkoholu wypadku bez ofiar śmiertelnych	Spowodowanie po alkoholu wypadku z ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu lub śmiercią	Spowodowanie po alkoholu katastrofy z ofiarami śmiertelnymi
Więzienie do 3 lat.	Więzienie od 3 do 16 lat.	Więzienie od 5 do 16 lat.*
Zakaz prowadzenia pojazdów od 3 do 15 lat.	Dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów.	Dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów
Świadczenie pieniężne od 10 000 zł do 60 000 zł	Świadczenie pieniężne od 10 000 zł do 60 000 zł	Świadczenie pieniężne od 10 000 zł do 60 000 zł
Konfiskata samochodu**	Konfiskata samochodu**	Konfiskata samochodu**

Kary za spowodowanie wypadku po wypiciu alkoholu w 2023 roku.

*od 1 października 2023 roku – do 15 lat pozbawienia wolności

**przepis wejdzie w życie 14 marca 2024 roku

Dopuszczalna ilość promili we krwi w państwach europejskich

0,0 ‰

Czechy
Słowacja
Rumunia
Ukraina
Mołdawia
Rosja
Islandia
Estonia

0,01 ‰

Albania

0,05 ‰

Kosowo

0,2 ‰

Norwegia
Szwecja
Polska

0,3 ‰

Czarnogóra
Serbia
Gruzja

0,4 ‰

Litwa-0,0‰ kierowcy posiadający prawo jazdy krócej niż 2 lata.

0,5 ‰

Austria
Hiszpania
Irlandia
Belgia
Dania
Słowenia
Szwajcaria
Finlandia
Luksemburg

Turcja

Bułgaria

Monako

San Marino

Niemcy-0,0‰ kierowcy mający mniej niż 21 lat lub prawo jazdy krócej niż 2 lata.

Francja-0,2‰ w przypadku

kierowców, którzy mają prawo jazdy krócej niż 2 lata.

Holandia-0,2‰ w przypadku kierowców, którzy mają prawo jazdy krócej niż 5 lat.

Portugalia-0,2‰ kierowcy posiadający prawo jazdy krócej niż 3 lata.

Włochy-0,0‰ kierowcy posiadający prawo jazdy krócej niż 3 lata.

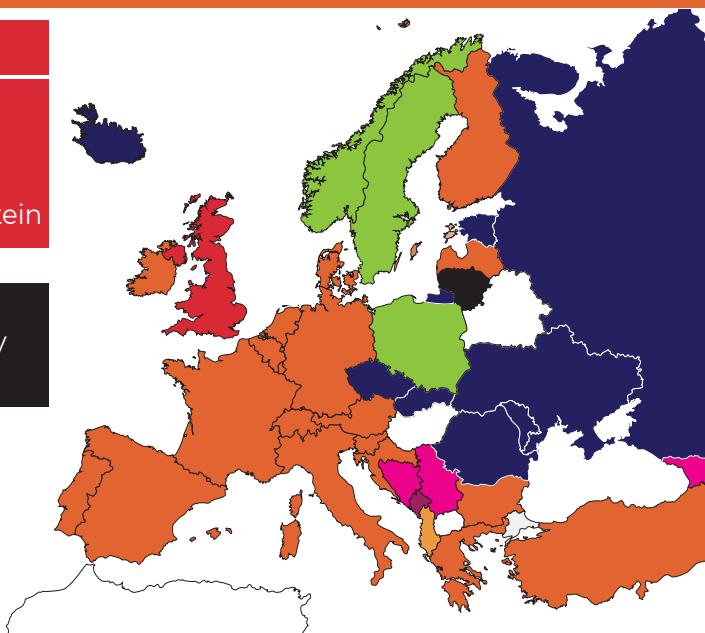
Łotwa-0,2‰ kierowcy posiadający prawo jazdy krócej niż 2 lata.

Chorwacja-0,0‰ kierowcy mający mniej niż 25 lat.

Grecja-0,2‰ kierowcy mający mniej niż 23 lata.

0,8 ‰

Wielka Brytania
Malta
Lichtenstein

Jazda po alkoholu za granicą

Przepisy polskiego prawa pozwalają, aby kierowca miał do 0,2‰ alkoholu we krwi. W krajach europejskich dopuszczalne stężenie alkoholu we krwi kształtuje się w różnorodny sposób.

Kary w niektórych krajach europejskich

Dla przykładu poza granicami kraju możemy spotkać się z bardziej dotkliwą karą za jazdę po alkoholu. Najwyższe kary grożą kierowcom z:

- Austrii – od 300 euro,
- Estonii – od 400 euro,
- Niemiec i Hiszpanii – od 500 euro,
- Włoch – od 530 euro,
- Malty – od 1 200 euro.

Alkomaty online – czy to działa?

Istotnym dylematem każdego kierowcy, który pił alkohol jest to, czy może już wsiąść do auta. Odpowiedzi może dostarczyć badanie stężenia alkoholu w organizmie. Czy wystarczy posiłkować się alkomatem online?

Niestety, alkomaty w Internecie nie dają satysfakcjonujących wyników. Należy pamiętać, że na stan po wypiciu alkoholu wpływa wiele czynników, między innymi ilość wypitego alkoholu, kondycja fizyczna, stan zdrowia czy wiek. Trzeźwienie to skomplikowany proces, a prosty formularz w Internecie nie jest w sposób skuteczny zdiagnozować naszego stanu.

Kierowca vs narkotyki

Jazda pod wpływem albo po użyciu narkotyków

W przeciwieństwie do alkoholu, przepisy nie określają w ogóle, kiedy mamy do czynienia ze stanem pod wpływem, a kiedy po użyciu narkotyków. Kluczowe jest to, czy dany narkotyk, który został stwierdzony

w próbce krwi pobranej od kierowcy, miał wpływ na jego stan psychofizyczny, taki jak alkohol w stężeniu co najmniej 0,5 ‰. Jeśli tak, to zachodzi stan pod wpływem środka odrzucającego.

Dotychczas określono umownie jedynie graniczne wartości dla niektórych narkotyków. Oznacza to, że o tym, z którym stanem mamy do czynienia w konkretnym przypadku, decyduje biegły badający próbkę krwi kierowcy, który w sporządzanej opinii jednocześnie wskazuje, czy obliczone przez niego stężenie danego narkotyku działało na kierowcę tak, jakby był on pod wpływem alkoholu czy jedynie w stanie po użyciu alkoholu.

Wpływ narkotyków na zdolność prowadzenia pojazdów

W zależności od zażytej substancji mogą one mieć różny wpływ na zdolności psychomotoryczne człowieka.

Do najczęściej występujących efektów zażywania narkotyków, które w istotny sposób wpływają na zdolność prowadzenia pojazdów, należą:

- **zniekształcenia percepcji wzrokowej** - ostrości widzenia, szybkości reakcji, w groźniejszych przypadkach złudzenia wzrokowe i halucynacje.
- **zniekształcenia percepcji słuchowej** - zaburzenia ostrości słyszenia, lokalizacji kierunku, z którego napływa dźwięk, w groźniejszych przypadkach złudzenia i halucynacje słuchowe.
- **zaburzenia koncentracji uwagi, koordynacji psychoruchowej**, a w efekcie znaczne opóźnienie czasu reakcji.
- **rozproszenie procesów myślowych** - niezdolność do wybiórczej syntezy informacji, która w ruchu drogowym.
- **nieadekwatna do sytuacji pewność siebie** z dramatycznie ograniczoną zdolnością do prawidłowej oceny ryzyka na drodze.
- **wywołanie senności i zmęczenia** lub ich spotęgowanie.
- **niepożądane objawy fizyczne** - mdłości, zawroty głowy, skurcze i osłabienie mięśni, drżenie rąk, pocenie, przyspieszenie lub zwolnienie oddechu, kołatanie serca lub znaczne, niebezpieczne jego zwolnienie.

Kara za jazdę pod wpływem oraz po użyciu narkotyków

Jazda po użyciu narkotyków oznacza, że kierowca prowadził pojazd w stanie po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu. W takim przypadku poniesie on odpowiedzialność jak za wykroczenie. Zgodnie z kodeksem wykroczeń sprawca takiego wykroczenia podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 2.500 zł. Kara aresztu wynosi od 5 do 30 dni. Z kolei maksymalna wysokość grzywny może wynosić nawet 30 000 zł.

Jazda pod wpływem narkotyków jest przestępstwem i zgodnie z kodeksem karnym grozi za nie kara grzywny, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Minimalna wysokość kary grzywny wynosi 100 zł, a maksymalna aż 1 080 000 zł. Kara ograniczenia wolności trwa od 1 miesiąca do 2 lat i może polegać na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze od 20 do 40 godzin miesięcznie, ewentualnie na potrącaniu od 10% do 25% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez sąd.

Niezależnie od kary, za prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwości sąd ma obowiązek orzec zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych albo pojazdów określonego rodzaju na czas nie krótszy niż 3 lata, a nie dłuższy niż 15 lat.

Recydywa

Odpowiedzialność za prowadzenie pojazdu pod wpływem narkotyków ulega zaostrzeniu, jeśli sprawca takiego przestępstwa był już wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo polegające na spowodowaniu wypadku drogowego albo katastrofy drogowej popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo prowadził pojazd pod wpływem narkotyków w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo.

W takiej sytuacji sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Testy na obecność narkotyków

Wśród badań na obecność narkotyków największą wiarygodnością charakteryzują się badania krwi. Jednak w przypadku kierowców w pierwszej kolejności wykonuje się tzw. narkotesty, polegające na zbadaniu wymazu ze śliny podejrzanego.

Policjanci dysponują testami różnego rodzaju, od jednorazowych zestawów po urządzenia elektroniczne. Zazwyczaj wykrywają one tylko obecność narkotyków w organizmie kierowcy, ale nie określają ich stężenia. Dlatego każdy kierowca, w przypadku którego tester narkotykowy wykryje obecność substancji psychoaktywnych, jest poddawany badaniu toksykologicznemu krwi w celu określenia stężenia narkotyku, a co za tym idzie, zakwalifikowania zachowania kierowcy jako wykroczenie lub przestępstwo.

Marihuana medyczna

Nie powinno się wsiadać za kierownicę po zastosowaniu medycznej marihuany. Bez znaczenia pozostaje fakt, że użyta była ze względów leczniczych.

W Polsce nie ma rozróżnienia czy zatrzymany jest pod wpływem marihuany medycznej czy „rekreacyjnej”. Według prawa marihuana to narkotyk i zabrania się jazdy pod jego wpływem

Kierowca vs leki

Czy prowadzenie samochodu po lekach jest karalne?

Rozpatrując kwestię karalności w kontekście prowadzenia samochodu po spożyciu leków, należy skupić się na dwóch artykułach Kodeksu karnego oraz Kodeksu wykroczeń.

Art. 87 § 1 Kodeksu wykroczeń : Kto znajdując się w stanie po użyciu

alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 2 500 zł.

W razie popełnienia powyższego wykroczenia, zgodnie z art. 87 § 3 Kodeksu wykroczeń, orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów.

W cytowanym wyżej przepisie wskazano, że karze podlega nie tylko osoba, która spożywała alkohol, ale również osoba, która zażyła inne podobnie działające substancje. Za takie uznaje się nie tylko narkotyki, ale również środki farmaceutyczne, które mogą wpłynąć ujemnie na organizm człowieka osłabiając psychofizyczne zdolności kierowcy np. zdolność koncentracji czy refleks.

W założeniu ustawodawcy osoba, która spożywała alkohol lub inne substancje działające w podobny sposób, stanowi potencjalne zagrożenie dla siebie oraz innych uczestników ruchu drogowego.

W przypadku popełnienia wykroczenia uregulowanego w art. 87 Kodeksu wykroczeń wystarczy fakt, że osoba kierująca pojazdem znajdowała się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającej substancji. Nie ma potrzeby wykazywać, czy taka osoba faktycznie spowodowała zagrożenie.

Spożycie przez kierowcę alkoholu lub innych substancji podobnie działających może zostać zakwalifikowane również jako przestępstwo uregulowane w art. 178a § 1 Kodeksu karnego

„Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”

Jeśli chodzi natomiast o pojęcie „podobnie działającego środka” oraz „pod wpływem środka odurzającego”, to należy odnieść się do orzecznictwa sądów oraz podglądów prezentowanych przez doktrynę.

Sąd Najwyższy uznał, że „stan po użyciu środka podobnie działającego jak alkohol jest równoznaczny jedynie ze znajdowaniem się takiego środka w organizmie”. Natomiast fakt użycia takiego środka nie oznacza

jeszcze jego realnego wpływu na zdolności psychomotoryczne kierowcy (postanowienie SN, V KK 398/10). Jeśli chodzi natomiast o stan opisany w Kodeksie karnym, to należy podkreślić, że do przypisania sprawcy odpowiedzialności z art. 178a konieczne jest nie tylko stwierdzenie obecności środka odurzającego w organizmie, ale również stwierdzenie zaburzeń w zachowaniu kierowcy, co jest analogiczne do znajdowania się w stanie nietrzeźwości (wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach, VI Ka 460/16).

Spowodowanie wypadku a przyjmowanie leków

Osoba, która spowodowała wypadek i znajdowała się w tym czasie pod wpływem środków odurzających, musi liczyć się z zaostreniem kary. Za środek odurzający mogą zostać uznane np. niektóre leki, które zaburzą czynności psychofizyczne, bowiem, jak stwierdził Sąd Najwyższy: „Pojęcie środka odurzającego w rozumieniu art. 178a k.k. obejmuje nie tylko środki odurzające wskazane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179, poz. 1485), lecz również inne substancje pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, działające na ośrodkowy układ nerwowy, których użycie powoduje obniżenie sprawności w zakresie kierowania pojazdem.” Uchwała Sądu Najwyższego, I KZP 36/06

Leki a prowadzenie pojazdu

Leki to substancje, które wpływają na organizm ludzki. Działają m.in. na sprawność mózgowia, układu ruchu czy narząd wzroku, przez co mogą zmniejszać szybkość reakcji, zaburzać koordynację ruchów, ograniczać i pogarszać pole widzenia, powodować senność i ospałość. Wpływają zatem negatywnie na zdolność kierowania pojazdem.

W Polsce z roku na rok rośnie sprzedaż leków a świadomość dotycząca ich niepożądanych działań jest wciąż niska. Kierowca przyjmujący leki sporadycznie nie zawsze jest w stanie przewidzieć jak jego organizm zareaguje na czynną substancję w nich zawartą. Z kolei chory przyjmujący leki regularnie jest przyzwyczajony do ich działania, więc jego

ocena zdolności do prowadzenia pojazdu może być zniekształcona. Warto jest więc czytać ulotki dołączane do leków, a w przypadku wątpliwości, skonsultować się z lekarzem.

Leki, po których nie powinno się prowadzić samochodu

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie „wykazu środków działających podobnie jak alkohol oraz warunków i sposobu przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie” określa środki, które swoim działaniem przypominają alkohol.

Do substancji, po których nie powinno się prowadzić samochodu należą:

- leki stosowane w psychiatrii i neurologii, jak np. leki przeciwpsychoetyczne (neuroleptyki),
- leki przeciwbólowe,
- leki przeciwhistaminowe,
- leki nasenne,
- leki stosowane w leczeniu choroby Parkinsona.

Po przyjęciu takich substancji najczęściej dochodzi do: zaburzenia widzenia i słuchu, braku koncentracji i koordynacji ruchowej, niewrażliwości na bodźce, senności, a niekiedy do pobudzenia. Takie objawy stanowią niebezpieczeństwo dla wszystkich uczestników ruchu i niestety, mogą doprowadzić do tragedii na drodze. Do takich substancji należą m.in. morfina (silny lek przeciwbólowy), tramadol (silny lek przeciwbólowy), zolpidem (lek nasenny), diazepam (lek uspokajający), hydroksyzyna (lek uspokajający), lewodopa (lek stosowany podczas choroby Parkinsona), difenhydramina (lek przeciwhistaminowy), baklofen (lek zwiotczający mięśnie) czy medyczna marihuana.

Leki, które mogą mieć wpływ na sprawność psychomotoryczną

Jest też grupa leków, po których nie ma wyraźnego zakazu prowadzenia samochodu, jednak ich działanie może negatywnie wpływać na sprawność i refleks kierowcy, a także na narządy wzroku i słuchu.

- **leki przeciwbólowe i przeciwzapalne**, takie jak ibuprofen, ketoprofen czy kwas acetylosalicylowy (aspiryna) mogą wywoływać zawroty głowy, co także ma wpływ na prowadzenie pojazdu,
- **leki przeciwkaszlowe** dostępne bez recepty mogą wpływać na zdolność prowadzenia pojazdu. Należy do nich np. kodeina, czyli jeden z wybieranych przez pacjentów leków przy suchym i męczącym kaszlu. Może ona powodować senność, ale także nadmierne pobudzenie, które negatywnie wpływają na koncentrację,
- **leki stosowane w czasie przeziębienia**, takich jak ksylometazolina czy pseudoefedryna. Działaniem ubocznym tego typu preparatów może być podwyższone ciśnienie i związane z tym bóle głowy z możliwymi zaburzeniami widzenia,
- **leki stosowane w okulistyce** np. krople do oczu niwelujące zaczerwienienia. Niektóre preparaty zawierają chlorowodorek tetrazyliny, który obkurcza naczynia i łagodzi stan zapalny ale może spowodować podrażnienie i łzawienie, a w konsekwencji zaburzenie widzenia,
- **antybiotyki** (aminoglikozydy), które mogą powodować zaburzenia słuchu i równowagi. Innymi antybiotykami zaburzającymi prawidłowe prowadzenie pojazdu ze względu na wydłużony czas reakcji są np. cyprofloksacyna i lewofloksacyna,
- **leki przeciwdepresyjne**, których efektem ubocznym są często zaburzenia psychomotoryczne. Należą do nich m.in. doksepina, wenlafaksyna czy escitalopram,
- **znieczulenia miejscowe** (np. przy użyciu lidokainy) mogą powodować osłabienie refleksu. Stąd zalecenie, aby po ich przyjęciu odczekać ok. 2 godziny przed planowanym prowadzeniem pojazdu.
Pacjent po przyjęciu powyższych leków powinien obserwować, czy występują u niego objawy zaburzające zdolność psychofizyczną. Jeśli takowe nie mają miejsca, wówczas nie ma przeciwwskazań do prowadzenia pojazdu,
- **leki roślinne** (suplementy diety) zawierające w składzie kozłek lekarski, melisę lekarską, męczennicę cielistą oraz chmiel zwyczajny, mogą być przyczyną upośledzenia zdolności do prowadzenia pojazdów.

Spowodowanie wypadku a przyjmowanie leków

Odpowiedzialność karna za spowodowanie wypadku drogowego została uregulowana w art. 177 Kodeksu karnego. Kolejny artykuł wskazuje, w jakich okolicznościach taka odpowiedzialność może zostać zaostrożona.

Art. 178 § 1 Kodeksu Karnego: Skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 173, art. 174 lub art. 177 znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, a w wypadku przestępstwa określonego w art. 177 § 2 w wysokości nie niższej niż 2 lata, do górnej granicy tego zagrożenia zwiększonego o połowę.

Osoba, która spowodowała wypadek i znajdowała się w tym czasie pod wpływem środków odurzających, musi liczyć się z zaostrożeniem kary. Za środek odurzający mogą zostać uznane np. niektóre leki, które zaburzają czynności psychofizyczne, bowiem, jak stwierdził Sąd Najwyższy:

Uchwała Sądu Najwyższego, I KZP 36/06: „Pojęcie środka odurzającego w rozumieniu art. 178a k.k. obejmuje nie tylko środki odurzające wskazane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179, poz. 1485), lecz również inne substancje pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, działające na ośrodkowy układ nerwowy, których użycie powoduje obniżenie sprawności w zakresie kierowania pojazdem.”

Gdzie szukać pomocy

■ **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom**

Zielona Góra ul. Dworcowa 31/6
tel. 68 411 51 70
e-mail: profilaktyka@mops.zgora.pl
www.probal.zielonagora.pl

■ **Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia**

Zielona Góra, ul. Zamenhofa 27
tel. 68 325 7917; 68 324 33 78
e-mail: wotuw.ciborz.eu
www.ciborz.eu/wotuw-zielona-gora

■ **Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii**

Zielona Góra, ul. Jelenia 1A
tel. 68 453 20 00
e-mail: lopit@interia.pl
www.lopit.pl

Bibliografia

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń
- Ustawa z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny
- Uchwała SN z dnia 27 lutego 2007 r., I KZP 36/06
- K. Dymura, J. Woron, A. Skowroński, „Leki a prowadzenie pojazdów”
- www.bezchemiinadrodze.pl
- www.medicana.pl
- „Alkohol i kierowca”, PARPA, Warszawa 2001
- www.nih.gov (Czym jest kac? Co powoduje objawy kaca?)

Michał

Michał był od urodzenia osobą niepełnosprawną, poruszał się o kulach. W codziennym życiu świetnie sobie radził, skończył studia, pracował, pomagał innym.

Michał całym sercem był społecznikiem, dobrym człowiekiem, który nigdy nie poddawał się przeciwnościom losu. Otwarty, przyjacielski i mimo trudności z poruszaniem się, wiecznie w biegu - tak wspominają go przyjaciele i znajomi.

Był zaangażowany w akcję mającą na celu poprawę bezpieczeństwa pieszych i ich widoczności na drogach. Dbając o bezpieczeństwo swoje i innych propagował noszenie przez pieszych kamizelek odblaskowych. W dniu 3 marca 2014 r. Michał wracał do domu. Dochodziła godz. 19.30, kiedy wszedł na przejście dla pieszych przy ul. Batorego za hipermarketem Auchan. W trakcie przechodzenia przez pasy został śmiertelnie potrącony przez skrajnie nieodpowiedzialnego - pijanego kierowcę.

W trakcie wypadku Michał miał na sobie kamizelkę odblaskową i był bardzo dobrze widoczny na drodze.

Samochodem, który potrącił Michała jechało dwóch młodych mężczyzn, z których jeden miał ponad 2 ‰ alkoholu we krwi, drugi ponad 1,5 ‰. Choć w miejscu wypadku obowiązywało ograniczenie prędkości do 50 km/h sprawcy jechali z prędkością 90 km/h. Po spowodowanym wypadku jadący samochodem nie zatrzymali się, nie wezwali pomocy, uciekli, zostawiając Michała leżącego na ulicy.

W ramach zielonogórskich kampanii społecznych wydano również

